

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

UNIVERSITATEA TEHNICĂ
DIN CLUJ-NAPOCA

Centrul Universitar Nord BAIA MARE
Facultatea de Litere

Prof.univ.dr. Cornel MUNTEANU

REZUMAT
TEZA DE ABILITARE
Literatura română-direcții de cercetare

2013

REZUMAT

Dosarul pentru susținerea tezei de abilitare are în vedere atât parcursul carierei mele academice, cât și contribuțiile științifice, prin lucrări de referință în domeniul literaturii române și al istoriei culturale a minorităților. Teza mea de doctorat, “Pamfletul ca literatură”, susținută în 1997, la Facultatea de Litere a Universității “Babeș-Bolyai” din Cluj, sub coordonarea prof.univ.dr. Ion Vlad, a constituit și continuă să constituie o lucrare de pionierat științific și academic în România. A fost prima abordare analitică și sintetică a acestui gen aflat în zona de contact cu literatura, retorica și publicistica de presă. Unghiul de abordare a fost unul predominant teoretic, vizând anatomia și morfologia conceptului, și stabilirea punctelor de joncțiune cu literatura, pentru a încerca, în cele din urmă, să dăm o definiție cuprinzătoare a pamfletului. Lucrarea este una de teorie literară, cu trimiteri analitice la texte ale autorilor români în domeniu. Stagiul de doctorat (1992-1997) a necesitat cinci ani de cercetare, documentare și redactare, în condițiile în care în literatura română de specialitate nu exista o bibliografie teoretică axată pe această formă a scrisului, “intrusă” în spațiul literaturii. Datorită interesului pentru noutatea tezei și importanța ei pentru bibliografia românească teza a fost publicată în prestigioasa colecție Universitas a Editurii Minerva, în anul 1999, sub titlul *Pamfletul ca discurs literar*”. Ediția a beneficiat și de două referate externe, venite din partea unor specialiști de marcă ai teoriei și criticii literare, primul al lui Marc Angenot, de la Universitatea McGill din Canada, cel de-al doilea din partea lui Alexandru George. Studiul s-a constituit într-un demers hermeneutic de tip interdisciplinar, între arta oratorică, sociologia receptării, ideologie și istorie culturală, teorie literară și literatura propriu-zisă ca ficțiune.

Având deschiderea teoretică, dată de teza de doctorat, parcursul de carieră s-a constituit din două mari direcții, studiul literaturii române, în special al perioadei Marilor clasici, și al literaturii contemporane, prin publicarea unor studii literare de interes pentru mediul academic, și cel de-a doilea sector al studiilor de interferență

culturală, axat pe comunitățile minoritare, în speță, comunitatea română din Ungaria.

În ce privește primul sector, cercetările mele au vizat momentul Marilor Clasici, văzut ca un act de depășire a canonului estetic al secolului al XIX-lea și ca un moment de înnoire modernă a discursului literar, prin ceea ce am avansat ca ipoteză, *polimorfismul* operei, alimentat de hibridizarea formelor literare și amestecul genurilor. Aceste ipoteze le-am dezvoltat în volumele *Lecturi neconvenționale* (2003), *Eminescu. Polimorfismul operei* (2012), *Eminescu. Note de curs* (2013). Dat fiind faptul că sunt titularul cursurilor Marii Clasici, respectiv, și Eminescu și eminescologie, cercetările mele vizează inovațiile pe care acești scriitori le produc în literatură, și care ating modernitatea discursului, în concepție, structură și instrumentar. Începând cu anul 1992, odată cu înființarea catedrei de Limba și literatura română la Facultatea de litere și științe din Baia mare, am predat constant cursul Marii Clasici și cursul special Eminescu, în care dezvolt multe din ideile din cercetările asupra inovațiilor aduse de scriitori acestei perioade și propun lecturi necanonice asupra modernismului eminescian.

Un alt segment important al activității mele de cercetare îl reprezintă realizarea unor studii monografice, într-un demers critic interpretativ, cu statut de monografii inedite. E vorba atât de monografia unei teme, cum e cazul iubirea în proza lui Marin Preda, prima abordare de acest gen la noi, în volumul *Marin Preda Fascinația iubirii* (1996). Aici dezvolt resorturile și anatomia iubirii, în diferite relații erotice (conjugale, extraconjugale, familiale), dar și structurez cercetarea pe dimensiunile majore ale spațiului și timpului în cazul iubirii, cu efect în plan narativ și stilistic. Tot inedite sunt monografiile unor scriitori contemporani, care au adus o contribuție importantă la diversificarea peisajului literar românesc, oferind imaginea integrală a activității acestor scriitori. E vorba de monografiile *Romulus Guga. Polifonia unei voci* (1997) și *Laurențiu Fulga* (2001), deocamdată primele monografii despre acești autori contemporani, și care constituie primele referințe critice pentru cercetări și dezvoltări ulterioare.

Pe direcția studiilor de interferență culturală, din cel de-al doilea sector al activității mele de cercetare și didactice, am adus în spațiul culturii și literaturii române contribuția jurnaliștilor și autorilor români din Ungaria, prin alcătuirea unor lucrări de sinteză culturală. Prima cercetare în acest domeniu s-a realizat în baza unui contract de

cercetare încheiat între Uniunea Culturală a românilor din Ungaria și subsemnatul, contract finalizat în anul 2006, prin apariția volumului *Românii din Ungaria, I. Presa (1951-2005)*. Al doilea volum din aceeași serie a cuprins literatura românilor din țara vecină, apărut cu finanțare de CNCIS, în anul 2009, *Literatura românilor din Ungaria (1950-2008)*. Ambele cercetări au devenit lucrări de referință în Ungaria, atât pentru cercetătorii români și maghiari, cât și pentru studenții de la secțiile de română din Budapesta, Szeged și Szarvas. În 2008 am încheiat un alt contract de cercetare cu Liceul Nicolae Bălcescu din Gyula, Ungaria, contract finalizat cu realizarea *Monografiei Școlii românești din Gyula*, în anul 2010. Pe perioada stagiului meu ca lector de română în Ungaria, am fost cooptat în comisii de alcătuire a subiectelor de bacalaureat pentru secția română, și am fost referent de carte didactică și la un dicționar bilingv, româno-maghiar, apărut la Editura Academiei Maghiare din Budapesta, în anul 2004.

În ce privește perspectiva de evoluție și dezvoltare a carierei mele profesionale, aceasta vizează două direcții: 1. pe linia teoriei literare și literaturii române, Marii Clasici, printr-o dezvoltare a ideilor deschise în celelalte studii publicate, cu referire la umorul și formele comicului Caragiale și Creangă 2. pe linia studiilor de cultură a minorităților, printr-o punere în oglindă a literaturii minoritare cu literatura majoritară. Printre proiectele de viitor se numără o cercetare amplă asupra istoriei pamfletului românesc, cu alcătuirea unei antologii a pamfletului ca discurs literar, precum și o lucrare monografică asupra prozei scurte a lui Ioan Slavici, în special despre morfologia narativă. Un proiect de durată este și alcătuirea unui dicționar de termen-concept în critica despre Eminescu, având la bază structuri conceptuale avansate în ultima noastră carte.